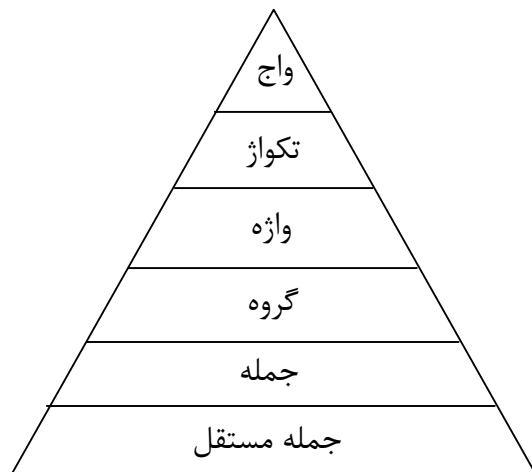

فصل دوم: جمله

مثلث زبان

واج: کوچکترین واحد صوتی زبان که خود معنا ندارد اما موجب تغییر معنا می‌شود.

بار ← کار

تفاوت واج و حروف: واج نمود آوایی دارد ولی در صورتی که حرف نمود نوشتاری دارد. واج را بین دو خط مورب نشان می‌دهیم و در صورتی که حرف را بین دو گیومه نشان می‌دهیم.

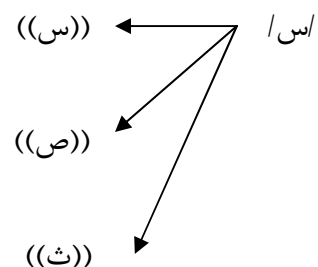
واج /س/

حرف ((س))

نکته: رابطه‌ی میان واج‌ها و حروف رابطه‌ی یک به یک نیست یعنی گاهی اوقات یک واج معرف دو یا سه حرف است. به همین دلیل تعداد حروف از تعداد واج‌ها بیشتر است.

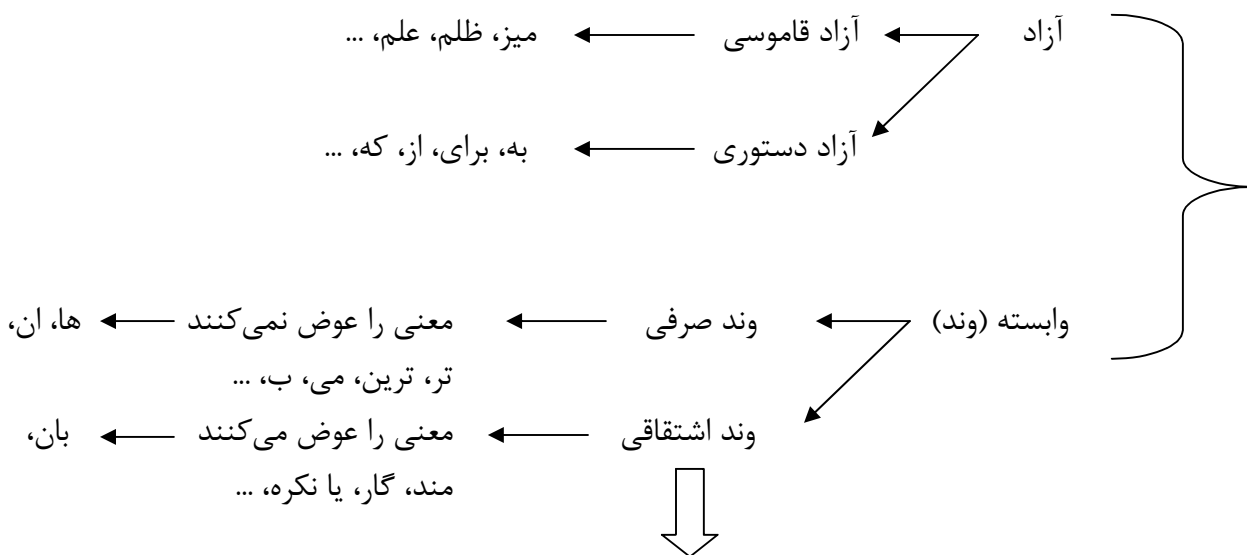
۲۳ صامت

۳۲ مصوت

تکواژ: به کوچکترین واحد معنادار یا معناساز که از ترکیب چنو واج بدست می‌آید، تکواژ می‌گویند.

دانش‌آموزان + — + آموز

وظیفه: ساخت کلمات جدید

نکته ۱: افعالی که شناسه ندارند دارای تکواژ تهی هستند.

برو ← ب + رو + Φ بروم ← ب + رو + م

داشتند برمی گشتند ← داش + تند + بر + می + گشت + ند

نکته ۲: کسره‌ی اضافه هم واج محسوب می شود، هم تکواژ و هم واژه.

نکته ۳: حرف اضافه‌ی (برای) یا معادل‌های آن کسره‌ی اضافه ندارند.

واژه: به مجموع چند تکواژ که معنای مستقلی دارند، واژه گفته می شود.

نکته: تمام افعال مرکب و افعالی که فعل کمکی دارند یک واژه محسوب می شوند.

او به تابلو چشم دوخت. علی درس را مطالعه کرد.

۱ واژه

۱ واژه

مثال امتحانی: جمله‌ی زیر را تعیین واژه و تکواژ کنید.

((دمای اجرام آسمانی بالا رفته است))

تکواژ ← دما + $\bar{\text{ـ}}$ + اجرام + $\bar{\text{ـ}}$ + آسمان + ی + بالا + رفت + ه + است + Φ

واژه ← دما + $\bar{\text{ـ}}$ + اجرام + $\bar{\text{ـ}}$ + آسمانی + بالا + رفته است

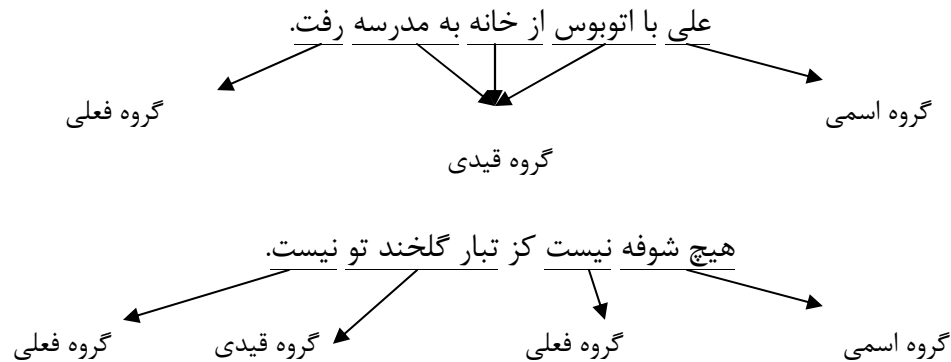
گروه اسمی:

تفاوت هسته و وابسته: هسته وجودش الزامی و وابسته الزامی نمی باشد.

نکته: اولین کلمه‌ی کسره پذیر در یک گروه اسمی، هسته می‌باشد. به شرط آن که آن هسته وابسته مضاف الیه یا صفت بیانی داشته باشد.

این درختان دمای اجرام آسمانی این پرسش‌ها این گل

سوال کنکوری و نهایی: عبارات زیر چند گروه دارند؟

نکته: کلمه (نیست)، سه تکواژ است. $\Phi + \text{نه} + \text{است}$

نکته: تا جایی که کسره‌ی اضافه وجود دارد، یک گروه محسوب می‌شود.

جمله: جمله عبارتی است که دارای نهاد و گزاره باشد.

جمله مستقل: به جمله‌ای می‌گویند که جزعی از واحد بزرگتر خود نباشد.

جمله غیر مستقل: به جمله‌ای می‌گویند که جزعی از واحد بزرگتر خود باشد.

ستاره شناسی علم است (مستقل)

ستاره شناسی علمی است که ... (غیر مستقل)

انواع جمله‌ی مستقل:

۱- مستقل ساده: جمله‌ای که دارای یک فعل باشد. (من به مدرسه رفتم)

۲- مستقل مرکب: جمله‌ای که دارای بیش از یک فعل باشد. (من به مدرسه رفتم تا او را ببینم)

نکته: حروف یا، و، اما، ولی هم پایه ساز هستند و جملات مستقل مرکب نمی‌سازند.

نکته: بلافاصله بعد از حرف ربط جمله‌ی پیرو شروع می‌شود و حرف ربط جز جمله‌ی پیرو است.

بیاموزیم

(روان ، روان)

(گور ، گور)

جناس تام

(حیات ، حیات)

جناس اختلافی

واژه‌های هم‌آوا